

Hva vil det si å være evangelisk-luthersk kirke i dag?

Foredrag ved biskop Helga Haugland Byfuglien.

Innledning

(Bilde av Luther-rosen)

**I sommer var jeg i Stuttgart på generalforsamlingen i LWF. Der gikk frodige, flotte afrikanske kvinner kledd i vakre mønstrede bomullskjoler med store Lutherrosen slik som denne.*

**I 2007 var jeg på besøk i den evangelisk-lutherske kirken i Det hellige land og Jordan. Skolebarna i Beit Sahur produserte vakker keramikk. Et symbol som tydelig gikk igjen på det de lagde var også der Lutherrosen som hovedmotiv.*

**Enda lenger tilbake, for femten år siden var jeg sammen med en Borg-delegasjon i Transylvania i Romania og besøkte den lille ungarsk – lutherske kirken som vi har venns-kapsavtale med. Vi møtte kirkemedlemmer og så mange vakre kirker. I alle kirkene jeg så, var det skrevet med vakker skrift på korbuen: "Vår Gud han er så fast en Borg".*

Jeg ville starte med å dele tre slike Luther-opplevelser med dere inn mot mitt tema:
Hva vil det si å være evangelisk luthersk kirke i dag?

Lutherrosen er Luthers segl fra 1530. Det svarte korset i sentrum, inni det røde hjertet inni den hvite rosen inni den blå sirkelen inni den gylne ringen.

Hva er vår Luther-glede? Hva gjør oss til glade evangelisk-lutherske kristne?

Vår utfordring i dag og fremover er å ha den gode bevisstheten og den ydmyke stoltheten over å være en evangelisk - luthersk kirke. Kjennskap til våre røtter og vårt særpreg er nyttig når vi løfter blikket mot vår kirkes spennende og krevende fremtid.

For tre år siden var jeg med på en stor europeisk kirkekonferanse i Sibiu i Romania. Med en herlig blanding av mangfoldet i kirkene i Europa var det mye å samtale om, erfare, dufte, undre seg over og glede seg over. Et vell av ulike gudstjenester og ditto forkynnelse var fascinerende. Vi fikk med oss mye. Men da vi siste dagen, som var søndag, skulle velge gudstjenestested for å feire Kristi oppstandelsesdag, gikk vi til den tysk-rumenske lutherske kirken. Og vi kom ut og sa, glade og litt overrasket til hverandre: Her kjente vi oss hjemme: Det var flott salmesang, det var en preken ved en kvinnelig prest, liturgen var mann, det var nattverd der vi mottok brød og vin, med leke utdelere. Vi kjente tilhørigheten, -vi var hjemme.

Noen grunnleggende perspektiver:

Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke. Dette er nedfelt i Grunnlovens §2. Det inngår også i § 1 i Kirkeloven av 1996. Våre bekjennelser er de tre oldkirkelige bekjennelsene, den nicenske, apotoliske og den mer ukjente og mindre brukte athanasianske. De to første samler de fleste kirker over kloden, den tredje er vestlig.

I tillegg består vår bekjennelse av Confessio Augustana fra 1530 og Den lille katekisme fra 1529. Det er disse to som spesifikt knytter oss til evangelisk -luthersk lære og tradisjon.

Confessio Augustana er mye tekst og består av 28 artikler som må leses ut fra sin tid. Den lille katekisme, med sine forklaringer er det ennå i denne forsamlingen mange som har hatt sitt eget eksemplar av. Vår kirke er i et luthersk fellesskap av 75 mill. i LWF.

Mange vil stille spørsmålet: Er ikke utfordringene våre i det tredje årtusen tid å være kirke i generell forstand, i møte med religiøst mangfold og voksende sekularisering og materialisme i vid forstand? Har ikke vi nok med å løfte frem det kristne budskapet og ikke ha oppmerksomhet på det særlutherske? Er ikke konfesjonenes tid forbi?

Som evangelisk- luthersk kirke har vi en arv å forvalte, fornye og gi videre som et viktig bidrag til Jesu Kristi kirke over hele jorden. Kjernen i luthersk forståelse av det kristne budskapet har stor relevans i møte med mennesker over hele jorden i vår tid.

Jeg har funnet at mye Luther-glede er gjemt i et av våre aller vanligste ord, nemlig det lille ordet OG:

- Loven OG evangeliet.
- Samtidig rettferdig OG synder ("Simul justus et peccator").
- Det åndelige OG det verdslige regimentet.
- Det hellige OG det profane.

På en genial måte lærte Luther oss å holde sammen det som synes å være motsetninger. Det er jo også slik at det lutherske OG i disse eksemplene utfylles av det like lutherske ALENE: Nåden alene, troen alene, skriften alene, Kristus alene. Dette kan oppfattes som paradoksalt, men Luther var jo nettopp en som maktet å holde sammen de paradoksene som vår tilværelse er så full av. Derfor blir de lutherske kjernebegrepene OG og ALENE stående side ved side som utfyllende dimensjoner ved både tilværelsen og troen.

Som mennesker og troende søker og lengter vi etter svar på spørsmål som er påtrengende både for individ og for fellesskap, for ethvert menneske som tror og erfarer at det er skapt i Guds bilde inn i en stor sammenheng og som samtidig erfarer ensomheten ved å være "Jeg". Kant formulerte det slik: "Jeg slutter aldri å undre meg over følgende: Stjernehimmelen over meg og moralloven inne i meg." Eller sagt på en annen måte: Hvordan skal jeg leve rett i Guds verden? Hvordan skal jeg komme til rette med alle paradoksene?

Martin Luther ble født i 1483 i Eisleben i Tyskland. Han har gitt navn til en kirke som han aldri hadde tenkt skulle oppstå. Som en from søkende kristen ble han augustiner munk og ordensbror, men strevde noe helt fryktelig med å finne ro og trygghet for sin tro. Det er ikke grunner til å anta at han var særlig utagerende. Heller var han en from mann som ville gi seg hen til Gud. Men han synes å ha hatt en enorm kamp for å komme til rette med sin person, med sin natur og med sin menneskelighet og samtidig være hengiven til Gud som han ønsket å tjene og lengtet etter å finne nåde hos.

Det sies at han ikke før hadde skriftet ferdig, så tok han tak i neste skriftefar for på ny å bekjenne sine synder og høre absolusjonen som satte han fri, enda en liten stund.

Luther selv sa følgende: "Alle brødrene i klosteret kan bevitne at hvis jeg hadde fortsatt på samme måte, ville jeg tatt livet av meg selv med våking, bønn, lesning og annet strev".

Luthers store anfektelse og spørsmål var dette: Hvordan kan jeg finne en nådig Gud? Etter kamp og hardt arbeid fant han omsider svaret i Bibelen, som han selv oversatte til tysk: Kjerneord for Luther var for eksempel Romerbrevet 1, 16-17: "For jeg skammer meg ikke over evangeliet. Det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror, jøde først og så greker. For i det åpenbares Guds rettferdighet av tro til tro, slik det står skrevet: Den rettferdige skal leve ved tro."

Han var overbevist om at han slik knyttet linjene tilbake til Bibelen selv, der Gud åpenbarer seg for oss i Jesus Kristus. Han søkte ikke først og fremst et oppgjør med Kirken. Den forløsende kraften i nåden brukte han gjennom resten av sitt liv til å produsere et vell av bøker, skrifter, studier og taler. Han står som en av de store tenkerne i vår kultur som satte mennesker fri og som inspirerte vår del av verden så vi knapt kan forstå det. Det er neppe mulig å tenke seg vår vestlige kultur, vitenskap, kristentro og samfunnssyn uten Luthers bidrag. Riktignok var der viktige forløpere i flere europeiske land, men det er helt klart grunn til å si at han var den viktigste personen i fremveksten av protestantisk kristendom.

Det som var det sentrale hos Luther er fremdeles kjernepunktet for en evangelisk-luthersk kirke: Spørsmålet om hvordan vi blir frelst.

I Confessio Augustanas artikkel 4 står følgende:

”Like ens lærer de at menneskene ikke kan bli rettfærdiggjort overfor Gud ved egne krefter eller gjerninger, men at de blir rettfærdiggjort uten vederlag for Kristi skyld ved troen når de tror at de blir tatt til nåde og at syndene blir forlatt for Kristi skyld.”

Denne sentrale artikkel fra vår bekjennelse representerer det som for Luther var selve sentrum i troen. Hans funn i Bibelen satte han fri og gjorde at han endret sitt navn fra Martin Luder – til Martin Luther – som er kortvarianten av det greske ”eleuteros” - fri. Han fant frem til at nåden i Kristus og den alene frelser, - og han oppdaget friheten i nåden.

Med dette historiske baketeppet trukket opp, er spørsmålet:

På hvilken måte er dette relevant for oss i dag, som enkeltmennesker og som evangelisk-luthersk kirke?

Jeg vil trekke opp tre perspektiver:

Å være evangelisk luthersk kirke i dag vil si å være:

1. En kirke som formidler Guds nåde i Kristus
2. En kirke som kjemper for rettfærdighet
3. En mangfoldig kirke

1. En kirke som formidler Guds nåde i Kristus

Fra sist sommer har jeg et inntrykk som sitter: En ung kjekk mann på 35 formidlet til nordiske biskoper om hvordan det er å være vellykket representant for x-generasjonen, som defineres som de som er født mellom 1960 og 1980. Han var en legemliggjøring av et suksessfylt vestlig menneske som plukket på øverste hylle og fremsto som en som hadde fikset livet og fått til og fått det meste av det han ville, allerede. Vellykket familie, interessante venner, imponerende karriere i academia og business. Men så sa han følgende: ”Dette er jo ikke hele sannheten. Min generasjon lever i en forstillelse der vi lurer oss selv og hverandre. Vi lever i Idol – generasjonen, der vi ikke våger å konfrontere verken oss selv eller andre med realitetene om livet slik det er og slik vi opplever det. Så kom utfordringen: ”Dere som er kirkeledere må lære oss å være ærlige, -og dere må snakke med et språk vi forstår.”

Luthers kamp fant sted i en kontekst der kirken krevde bot og avlat for å kunne tilgi og anerkjenne. Nåden ble nådeløs og mennesker måtte gjøre seg fortjent til frelsen.

Det postmoderne mennesket i dagens rike Europa står også i fare for å erfare det nådeløse, på en annen måte enn på Luthers tid, men like fullt. Følelsen av synd, skyld og utilstrekkelighet er der, men gis andre navn. Den naturlige lov, -å være til for andre, virker ennå.

Et nådeløst samfunn er et samfunn der menneskers verdi, status og trygghet avhenger av evnen til å prestere, lykkes, kontrollere og realisere seg selv. Det handler ikke bare om vellykkede 30 – 50 åringer. Vi er som kollektiv i ferd med å utvikle og hengi oss til en prestasjonskultur der vi gir inntrykk av at vi alle er vår egen lykkes smed. Mye handler om å realisere seg selv. Og det skal leveres, evalueres og dokumenteres så hele tilværelsen blir en sammenhengende eksamen som ikke bare er krevende. Det kan også føre til forstillelse og selvforakt. Det kan føre både til skyldfølelse og til dyp ensomhet. Det medfører at det meste av tiden må brukes på å realisere eget liv, innkrøkt i seg selv og bort fra vår neste.

Hva har kirken å si til dette?

Luthers kamp var ikke lik vår eller det moderne menneskets bevisste eller ubevisste kamp, men vi ser likhetstrekk. Midt i en tid med fokus på prestasjoner, på jag etter å være vellykket, er svaret Luther fant fremdeles evangelium: Vi er elsket slik vi er, for Jesu skyld. Nåden er omfavnelsen av våre liv, slik de er. Den er grunnet i Jesu død for vår skyld. Det er oppgjort, for meg. Derfor holder jeg mål, uansett.

Dette berører og gir dyp mening, også i dag.

Også våre nederlag, de som vi mennesker ikke klare å skjule verken for oss selv eller andre, blir møtt med tilgivelsen. Fordi tilgivelsen finnes kan vi våge å være ærlige og å både erkjenne og bekjenne vår synd. Derfor er en evangelisk-luthersk kirke i dag, som siden Luthers tid, en kirke med ett sentrum, en plass som alt det andre orienterer seg ut fra: Guds nåde som alltid venter på oss, fordi det var en som gikk i vårt sted og gav seg selv for oss, slik vi er og ikke slik vi burde være. I troen på Kristus er vi forsonet med Gud.

For Luther var oppdagelsen av friheten i Kristus forløsende. Strevet for å tekkes Gud var over. Han oppdaget gjennom arbeid med Bibelen at han selv og alle andre er elsket inn i Guds rike, -og alle er der på nåde. Kristus har gjort opp for oss, og forsoningen er et mysterium som er gitt oss, som en gave. Vi kommer aldri lenger, men skal vende tilbake til dåpen som gir oss den synlige nåden og som varer hele livet.

For en tid siden fikk jeg et brev fra en jeg kun har møtt en gang. Hun underskrev: Din tilgitte.....

For en varm og vakker hilsen. Nåden alene – ”sola gratia” – gjør oss til et tilgitt fellesskap. Når vi erkjenner vår egen sårbarhet og svakhet, utfordres vi til å leve forsonet, med hverandre og oss selv i et tilgitt og tilgivende fellesskap.

*”Nåden er et ord fra Gud over alle dage. Nåden er når alt er tabt, at få alt tilbake.”
Johannes Møllehave*

Luther fant sin frihet i Bibelen. Derfor ble Guds ord, slik han leste det og forstod det, avgjørende for det han formidlet. Det ble derfor også viktig å gjøre Bibelen tilgjengelig på folks hverdagspråk. Tradisjonene, historien og arven hadde forkludret og fortolket evangeliet på en måte som han erfarte at bandt mennesker og gjorde dem til ofre for maktmisbruk og overgrep. For ham hadde Bibelen et klart sentrum, nemlig evangeliet om Kristus. Det var det forkynte ordet som sammen med dåpen og nattverden, de synlige ordene, rakte mennesker nåden som en gave.

Det er fortsatt kirkens oppgave å formidle ordet om Kristus, som er åpenbaringen, inn i vår tid. Til dette finnes ikke andre kilder enn Skriften.

Betyr dette at vi egentlig bare kunne ha lest Bibelens tekster og så latt det være med det?

Nei, i en evangelisk-luthersk tradisjon kan aldri "skriften alene" bli et mantra som motsats til skriftens utleggelse inn i tid og kontekst. Skriften må i sitt rike mangfold tolkes. Sentrum og utgangspunkt for en slik fortolkning må alltid være evangeliet om Kristus, til menneskers frelse, til alle tider. Derfor hører prekenen ufravikelig med i en luthersk gudstjeneste, som en formidling av evangeliet inn en kontekstuell hverdag.

Det er det forkynte og mottatte ordet som er nådemiddelet. Derfor hører også ordet og sakramentene uløselig sammen i en evangelisk-luthersk tradisjon.

Ordet OG sakramentene forutsetter hverandre gjensidig på en slik måte at det er utenkelig å snakke om det ene uten det andre.

Det er nødvendig med en kontinuerlig prosess for å forstå Bibelens ord i lys av vår tid og forstå vår tid ut fra Bibelens ord. Hvordan skulle ellers kirken kunne si noe relevant inn i spørsmål som utfordrer oss, men som generasjoner før ikke visste noe om?

Vi strever i vår kirke med at vi kommer til ulike konklusjoner når skriften skal forstås og fortolkes i aktuelle spørsmål. Vi utfordres til å vurdere hva som er rett og hva som er galt, og vi utfordres til å leve sammen i gjensidig respekt selv om vi på enkelte områder kommer til ulike konklusjoner.

I evangelisk-luthersk tradisjon er det nødvendig med stadig nye bibeloversettelser, bibelforskning og eksegese, og det er nødvendig med nye liturgier. Som den vellykkede dansken i min lille historie sa, må vil kommunisere i et språk som er forståelig. På den måten kan Ordet bringe oss Gud nær, -så troen kan skapes, næres og vokse i våre hjerter.

Så over til det neste hovedpunktet:

2. En kirke som kjemper for rettferdighet

Er en luthersk kirke er en politisk kirke?

Kirken er politisk i en viss forstand. Vår kirke har på ulike vis engasjert seg i politiske saker både her hjemme og internasjonalt. Her kan nevnes ekteskapslov, apartheid, oljeboring og Midt-Østen politikk. Om kirken skal involvere seg i spørsmålet om master over vakre fjorder eller pause i oljeleting må vi være åpne på at det ikke er en enkelt fasit i forhold til. At vi som troende over hele jorden skal løfte røsten i klimasaken er jeg ikke i tvil om. I viktige spørsmål skal kirken både profilere verdier og utfordre politisk ansvarlige.

Rettferdighetslæren setter fri – men er aldri unnskyldning for kristne til å bli værende i en hvilestilling. Gudstjenestens avslutning – slik den har vært til nå – er dypt luthersk: "Gå i fred – tjen Herren med glede". Troen frigjør gjerningene. Mennesket blir frelst ved troen alene, men troen er aldri alene. Den peker alltid utover seg selv. **Nåden alene** gjør at vi ikke skal fortjene verken kjærligheten, tilgivelsen eller rettferdigheten. Men troen bærer frukter. Troen setter mennesker i stand til å møte utfordringene i Guds skapte verden og viser den enkelte hen til en plass hvor han eller hun kan tjene sin neste. Luther utfoldet dette ikke minst i sin lære om de to regimenter.

Luther understreket at verden er Guds skapte verden – som han skapte ved sitt ord – sitt Logos. Åpenhet for fornuft og vitenskap utgjør aldri noen trussel mot kristen tro.

De skapte ordningene er Guds gode ordninger. Vi skal derfor med frimodighet gå inn i samfunnets ordninger. Vi kan skape rettferdighet ved vår frie vilje. Dette virker så opplagt for oss, men var ganske radikalt på Luthers tid. Det ligger et umistelig dynamisk driv i luthersk lære til å ta ansvar for samfunn og verden. Dette synes å har blitt gjenoppdaget i vår tid.

Alle som gjør en tjeneste i samfunnet gjør en tjeneste for den Gud som skapte verden og de gode ordningene. I et slikt perspektiv blir også hverdagen en gudstjeneste, og det profane blir hellig.

Vi er altså ikke bare rettferdiggjort ved tro, men skal skape rettferdighet ved den samme tro. Nettopp dette setter kirken i bevegelse i kampen for menneskeverd, kampen for religionsfrihet, fordeling av skaperverkets goder, i kampen mot miljøødeleggelsene og til fattigdomsbekjempelse.

Han som gav seg selv på et kors bar og bærer verdens lidelse og smerte. Jesus solidariserer seg med de fattige og lidende.

Vår lutherske identitet gir oss ansvar for å tale profetisk og handle diakonalt. Dette har utviklet diakonien i kirkene, og den har utløst frimodigheten i kirken til å engasjere seg i mange ulike spørsmål. En evangelisk-luthersk kirke må derfor alltid løfte bevisstheten om at enhver kristen har et kall til å gjøre det gode og tjene sin neste. Kirken må alltid la seg utfordre av spørsmålet: Hva ville Jesus ha gjort og hvem ville han ha vært til for i dag?

*"Noen må bære en annens nød, noen må vise mildhet.
Noen må kjempe en annens rett, Gud, la ditt rikes tegn bli sett."*

Svein Ellingsen

I mitt siste avsnitt vil jeg si noe om den evangelisk-lutherske kirke som:

3. En mangfoldig kirke

I en beskrivelse av kirken som mangfoldig kan vi snakke om et mangfold i både indre og ytre forstand.

I det vi kan kalle ytre forstand er en luthersk kirke en økumenisk kirke blant mangfoldet av kristne kirker i både inn- og utland.

Det er en del av vår kirkes bekjennelse at "det alltid vil forbli en hellig kirke". Fellesskapet av lutherske kirker har vært pådrivere i økumenisk arbeid, i flere retninger og som et viktig bidrag i det økumeniske klima. Dette har også vært berikende for oss. Til kirkens sanne enhet er det tilstrekkelig å være enig om evangeliets lære og sakramentenes forvaltning. Den sanne kirke finnes ut fra dette i flere ulike kirker.

Det er mye å glede seg over gjennom de senere års prosesser som har ført oss til avtaler med anglikanerne, gjennom Porvoo avtalen, Nådens fellesskap med Metodistkirken og Felleserklæringen om rettferdiggjørelsen, både fra Romersk-katolsk hold og fra Metodistkirken. Disse avtalene har blant annet forsterket vår opplevelse av kontinuitet, fellesskap og sammenheng. Avtalen med den anglikanske kirke har tydeliggjort verdien av enkeltmenneskers forpliktelse til å forkynne evangeliet. Avtalen med Metodistkirken har beriket oss med en tydeligere forståelse av nådens kraft. Felleserklæringen om rettferdiggjørelsen bekrefter at vi står sammen om forståelsen av at vi blir rettferdiggjort ved troen alene.

Det har vært flere bidragsytere i nyere tid som har medvirket til å åpne opp for og understreke betydningen av kirkens økumeniske perspektiv. Den svenske teologen Nathan Söderblom, som ble tildelt Nobels fredspris for sitt økumeniske arbeid i 1930, har vært en av disse, likeså vår egen Eivind Berggrav som blant annet i 1952 utgav sitt skrift "Kirkene lenges". "Kirkene lenges" er et uttrykk som representerer både forståelsen av selve økumenikkens betydning og

som utgjør en drivkraft for økumenisk arbeid, sett i nær tilknytning til Jesu yppersteprestlige bønn i Joh. 17, 21: ”Jeg ber at de alle må være ett, likesom du, Far, er i meg og jeg i deg”.

Mange av våre toneangivende organisasjoner har også vært del av et økumenisk fellesskap. Den økumeniske vinden har blåst stille og mildt, men også sterkt de senere årene. Vi har merket ringvirkninger i vår kirke også, på ulike nivåer. Økumenikken har styrket vår opplevelse av å være et forsonet mangfold, der vi ser at kirkene, også i vår tid, også i vårt land, møter mennesker og inkluderer mennesker med ulike tyngdepunkt. Vi deler med hverandre i dette mangfoldet. Enhet i mangfold er forutsetning for forsonet mangfold. Gjensidig respekt inkluderer selvkritikk. Det gjelder også vår kirke og vår konfesjon. Reformasjonen og Luther ønsket bare å gjenoppdage kildene til troen som var trofast mot opprinnelsen, i lyset av evangeliet.

Vår kirkes vekt på individualismen og individual-kulturen har til tider oversett betydningen av kirken som fellesskap, kvinner og menn. I vår tradisjon har vekten tidvis ligget så tungt på begrepet ”personlig kristen” at noen har opplevd veien til både kirken og til nattverdbordet som for lang for egen del. Vi kjenner på en stor glede over at mange mennesker i vår tid i større grad finner sitt rom i kirken og blir rommet i kirkens fellesskap. Vi er i ferd med å gjenoppta nattverdfeiringen som det vanlige i våre gudstjenester som Kristi nåde synlig hos oss. Nattverdfeiring hører med når gudstjenesten feires. Dette var noe Luther også var opptatt av.

Ulike uttrykk for spiritualitet er en lengsel mange trekkes mot som en motsats til vår tids materialisme og som vår kirke utfordres til å ta mer på alvor. De mange kirkene må finne svar på nye spørsmål, med røtter i den samme troen. Og hele verden er eksponert for lyset fra Kristus. Guds nærvær er basert på innsikten i at Guds lys og sannhet ikke er en motsetning til den moderne verden, men er dens dypeste grunnvoll. Dette vinner gjenklang i lutherske tankegods. Ikke noen kirke eller kirkelig kultur kan reflektere hele lyset av Kristus. De ulike kirkene gir ulike farger og nyanser av lyset fra Kristus. En verden full av spenninger utfordrer oss til å vitne sammen med andre. Den samlede kristenheten taler tydeligere og med mer autoritet og større troverdighet hvis vi gjør det sammen. Felles utfordringer taler tydeligere inn i verdens store utfordringer, som også er våre.

I beskrivelsen av en evangelisk-luthersk kirke i dag er også det vi kan kalle det indre mangfoldet i vår kirke en viktig del av virkeligheten. Vår lutherske identitet åpner opp for å gi rom for det samme mangfoldet som selve kirkeforståelsen åpner for. Som jeg har vært inne på, utfordrer det oss i forhold til hvordan vi skal kunne leve sammen med ulike syn i forhold til læremessige spørsmål som er både krevende og viktige. Det utfordrer oss også til å gi rom og aksept for ulike fromhetstradisjoner, lokale varianter, og trolig også med tiden løsere soknebånd. Som stor folkekirke har vi både privilegiet og utfordringen ved å gi rom for troens mangfold innenfor kirken. Det er forskjell på å være lokal kirke i Trefoldighet, i Trøgstad og i Tana for å si det på den måten, og sånn må det alltid være. Den nye gudstjenesteordningen vil da også i et slikt perspektiv gi rom for stedegne uttrykk som representerer det rike liturgiske og trosmessige mangfoldet som vår kirke rommer på en så verdifull måte.

Det er avgjørende viktig at vi i kirken ikke definerer så stramme rammer og strukturer at det begrenser utfoldelsen av et rikt mangfold som kan gro frem lokalt. I en luthersk kirke med

læren om et allment prestedømme, der enhver kristen har et kall til å vitne om troen, er det viktig at det gis rom for både initiativ, engasjement og fleksible ordninger. Samtidig er det også viktig at menighetene ikke i så stor grad utfolder seg selvstendig i kongregasjonalistisk retning at vi mister den enhet og helhet som frem til nå har vært og fortsatt er en så stor rikdom i vår norske folkekirke.

Å finne de gode balansepunktene mellom struktur og fleksibilitet utfordrer oss som kirke, ikke minst i forhold til alle de store reformene som vi nå er midt inne i.

I vårt rike mangfold har vi uansett vår identitet og vår samlende egenart forankret i følgende: Nåden alene og Kristus alene. Dette fundamentet gir frihet til å tro og tjene vår neste og gi rom for nettopp et rikt mangfold, både innenfor vår egen kirke og ut i det store økumeniske fellesskapet, alt til Guds ære. Det er å være evangelisk-luthersk kirke i dag, med blikket mot fremtiden.

*”La oss stå sammen i fred om ditt bord, ansikt til ansikt med verden.
Vi vil bygge din kirke, gå ut på ditt ord, Gud, gi oss styrke til ferden.”*

Stensrud/Kaasa

Avslutning

For å samle trådene mot slutten har jeg altså trukket opp noen linjer fra Martin Luthers tid og fra hans liv. Jeg har så løftet frem at å være evangelisk-luthersk kirke i dag handler om å være en kirke som formidler Guds nåde i Kristus, kjemper for rettferdighet og er en mangfoldig kirke.

Martin Luder skiftet etternavn og tok navnet Luther, ”den frie”.

Dette navnebyttet kan igjen og igjen minne oss om det som er kirkens frihet og enhver kristens frihet. Rom. 8, 38-39:

”For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som kommer, eller noen makt, verken det som er i det høye eller i det dype, eller noen annen skapning, skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre.”

Det handler grunnleggende om å våge å komme tilbake -på ny og på ny- til hans favn som alltid venter på oss med åpne armer og med naglemerkede hender. Det frigjørende og paradoksale: Vi går med fred. Og tjener Herren med glede.